

Aanscherping toetsingscriteria voortraject CTO

Datum: 24 augustus 2026, besproken in de RVA op 28 januari 2026

In de kop van Noord-Holland denken en handelen we vanuit een inclusieve mindset. Dat is de basis voor elke school. Onderstaand document is bedoeld voor situaties waarin kinderen verwezen worden via de CTO. Dit zijn uitzonderingen. Zo waarborgen we een zorgvuldige route.

Inleiding

In aansluiting op de ontwikkeling naar inclusief onderwijs en de ontwikkeling van een dekkend onderwijs-zorgcontinuüm in de Kop van Noord-Holland, werken we in de regio gezamenlijk aan het verstevigen van de pedagogische basis op alle scholen en maken we afspraken over de basisondersteuning en extra ondersteuning. We verankeren de ondersteuning in een brede context door lessen, leeromgeving en schoolorganisatie zo in te richten dat ze de meeste leerlingen bedienen.

We werken in de regio naar een vaste basis voor elke leerling; hoewel de vorm kan verschillen, kan een leerling op elke reguliere basisschool een grotendeels vergelijkbare mate van ondersteuning verwachten. Dit streven krijgt steeds meer vorm op de scholen, maar wat opvalt is dat er nog verschillen zijn in het definiëren van de grens aan wat een leerling nog kan worden geboden in het regulier basisonderwijs. Deze verschillen worden helder in het voortraject (op welke wijze is de ontwikkeling van de leerling gevolgd?) en in het bepalen van welke aard, duur en intensiteit van problematiek kan worden ondersteund (Op welke problematiek kan school nog een passend aanbod doen?).

Het samenwerkingsverband zet in op het verkleinen van de verschillen tussen scholen, door het aanscherpen van de richtlijnen/toetsingscriteria voor verwijzing. Dit zorgt niet alleen voor meer duidelijkheid richting scholen, maar maakt het verwijzingsproces ook transparanter voor ouders en leerlingen.

De huidige praktijk

Het samenwerkingsverband combineert diverse preventieve, organisatorische en beleidsmatige maatregelen om scholen zo veel mogelijk te ondersteunen bij het realiseren van een passend aanbod aan alle leerlingen. Voorbeelden hiervan zijn de (gedeeltelijke) bekostiging van gedragswetenschappers in de scholen, laagdrempelige beschikbaarheid van een externe deskundigenpool, flexibele arrangementen en integrale samenwerking met gemeenten/jeugdzorg. Samen met de schoolbesturen en scholen richten we ons op het verstevigen van de onderwijscontext en het realiseren van een inclusieve leeromgeving op elke school.

Ondergrens basisondersteuning

De basisondersteuning vormt de ondergrens voor de inclusieve leeromgeving.

We hebben hiervoor een gezamenlijke norm voor basisondersteuning ontwikkeld (zie Handboek Basisondersteuning Kop van Noord-Holland) en we geven daarbij richtlijnen ten aanzien van de extra ondersteuning. Hoe dit in de praktijk wordt vormgegeven en de mate waarin dat succesvol is, verschilt per school. Er zijn o.a. verschillen in vorm en uitvoering van ondersteuning, het handelingsgericht werken, en de aard, duur en intensiteit van problematiek die scholen kunnen opvangen.

Verschillen tussen scholen

Voorbeelden van verschillen die door de CTO in de afgelopen 2 jaren o.a. opgemerkt worden, zijn:

- Kwetsbare leerlingen krijgen niet altijd een aanbod in de zone van naaste ontwikkeling
- Leerlingen worden niet altijd adaptief getoetst als dat nodig is
- Leerlingen krijgen niet altijd een passende individuele leerlijn als dat nodig is
- Er wordt niet altijd voor langere tijd handelingsgericht gewerkt en geëvalueerd
- De mate waarin ouders en leerling bij het ondersteuningsproces betrokken worden, wisselt
- De grens aan regulier basisonderwijs verschilt (sterk) per school
- De mate waarin een school vertrouwen heeft om kleuters met een ondersteuningsbehoefte aan te nemen verschilt sterk.
- In de overgang van kinderopvang naar PO is soms nauw contact en zoekt men samen naar mogelijkheden en soms nauwelijks contact.
- De mate waarin kinderopvang of VVE-locatie tijdig expertise betreft verschilt sterk (bv. fysiotherapeut, logopediste of organisaties gespecialiseerd in TOS).

Het voortraject en het geheel aan ondersteuningsmogelijkheden, zoveel mogelijk vormgegeven binnen de onderwijscontext, dient te leiden tot een vergelijkbare mate waarin voor kinderen een passend aanbod kan worden gerealiseerd. Ter versterking daarvan is er behoefte aan aanvullende kaders en criteria op het gebied van ontoereikendheid van regulier basisonderwijs.

Definitie ontoereikendheid regulier basisonderwijs

In de beoordeling van een aanvraag voor gespecialiseerd onderwijs, speelt de visie op wat ontoereikend aanbod in het regulier basisonderwijs is, een belangrijke rol. Passend in de lijn van het ondersteuningsplan definieert het samenwerkingsverband Kop van Noord-Holland "ontoereikend aanbod" als: *Regulier onderwijs is ontoereikend wanneer, ondanks minimaal drie volledige cycli (per cyclus minimaal 6-8 weken tot een half jaar) van intensieve ondersteuning en inzet van passende beschikbare arrangementen, de leerling structureel onvoldoende ontwikkelt op leer- en/of gedragsgebied, zoals aangetoond door objectieve meetinstrumenten en multidisciplinair vastgesteld. School maakt daarbij inzichtelijk onder welke voorwaarden de school de leerling wel (weer) een passend aanbod kan doen.*

Kader ontoereikend regulier basisonderwijs

Uit deze definitie volgt een aanscherping en verzwaring van de huidige TLV-criteria op het gebied van:

Voortraject:

- Voordat er een TLV wordt afgegeven heeft de school, samen met ouders, tenminste twee keer een multidisciplinair overleg gevoerd over (of met) de leerling.
- Uit het dossier wordt helder dat het hoorrecht van de leerling is toegepast (wettelijk verplicht sinds 1-8-2025).
- Uit het dossier wordt duidelijk op welke wijze protectieve factoren van de leerling, het gezin en de ouders, zijn benut.
- In het dossier verwoordt school duidelijk waarom regulier basisonderwijs niet meer passend is.
- In het dossier verwoordt school helder onder welke voorwaarden terugkeer naar regulier basisonderwijs mogelijk is (denk bv. aan; leerling vaardigheden, didactisch niveau leerling, leerkrachtvaardigheden, contextaanpassingen op school, rol ouders).
- Er zijn aantoonbaar minimaal 3 cycli (van minimaal 6-8 weken tot een half jaar) van handelingsgericht werken doorlopen en geëvalueerd.
- Er zijn aantoonbaar structurele aanpassingen gemaakt in de context van de klas en/of school, om tegemoet te komen aan wat de leerling nodig heeft.
- De school heeft aantoonbaar aanvullende deskundigheid ingezet (bv. gedragsspecialist, deskundigenpool, gedragswetenschapper).
- Alle passende basisondersteuning en extra ondersteuning (niveau 2 en 3) is ingezet.
- De handelingsverlegenheid is onderbouwd met objectieve data (leerresultaten, gedragsobservaties, kindgesprekken, etc.)

Aard, duur en intensiteit van problematiek

Gedragsproblematiek:

- Is structureel en ernstig.
- Vastgesteld via gestandaardiseerde instrumenten en/of observaties.
- SMW of jeugdondersteuner is betrokken om na te gaan welke bevorderende factoren aangesproken kunnen worden voor het kind, de schoolcontext en gezin/opvoeding.
- De gedragsproblematiek is gedurende minimaal 1 schooljaar aanwezig, ondanks intensieve ondersteuning.
- De gedragsproblematiek komt in 2 of meer contexten naar voren (denk aan school, kinderopvang/naschoolse opvang, thuis, sportvereniging).

Leerproblematiek:

- Er is sprake van een leerachterstand van minimaal 1,5 jaar (t.o.v. het te verwachten niveau o.b.v. de intelligentie van de leerling) op tenminste 2 kerngebieden.
- De problematiek is aanwezig gedurende minimaal 1,5 schooljaar, ondanks intensieve ondersteuning.
- Er zijn geen grote verschillen in de leerontwikkeling van de leerling bij verschillende leerkrachten.
- Bij leerlingen vanaf gr.4: TLV SBO voor maximaal 2 jaar, TLV SO zo kort mogelijk, maar mag langer dan 2 jaar bij zeer intensieve ondersteuningsvraag voor langere tijd.
- Het welbevinden van de leerling staat sterk onder druk door de leerproblematiek en de mogelijkheden die de school op dit gebied kan bieden (en grenzen van de school).

Specifieke aanvulling bij jonge kinderen (groep 1 Tm 3):

- Bij jonge kinderen geldt dat zij minimaal 1 volledig schooljaar onderwijs gevolgd hebben binnen de reguliere basisschool (er kunnen uitzonderingen zijn bij bijvoorbeeld medische problematiek).
- Of de beoogde reguliere basisschool, kinderopvang en jonge kind deskundige hebben samen vastgesteld dat deelname aan een groep kinderen in het regulier onderwijs echt niet haalbaar is.
- Bij de jonge kinderen wordt specifiek gekeken naar de groeipotentie en niet alleen naar de achterstand.
- Er dient sprake te zijn van meervoudige problematiek (bijvoorbeeld cognitief en sociaal-emotioneel) en langdurige stagnatie in de ontwikkeling, alvorens er een TLV kan worden toegekend.
- Een TLV wordt toegekend voor maximaal 1 jaar.

Peuters:

- Peuters die aan een voorschoolse voorziening deelnemen, hebben tenminste een VVE-programma gevolgd voordat er besloten wordt tot een directe start in het gespecialiseerd onderwijs (uitzonderlijke situaties daar gelaten).
- De voorschoolse voorziening heeft minimaal een half jaar vooraf aan het 4^e jaar het regulier basisonderwijs betrokken om mee te denken over het aanbod voor het kind.
- Er wordt geen TLV toegekend o.b.v. alleen spraak/taal problematiek of zindelijkheidsproblemen.
- VierTaal wordt tijdig betrokken om na te gaan of de burgemeester de wilde school een passende plek is (i.v.m. TOS).

Hoogbegaafdheid; (in aanvulling op huidige criteria):

- Minimaal 2 interventiecycli met bv. compacten, verrijken en/of plusklas, zijn uitgevoerd en geëvalueerd.
- Verrijking en differentiatie is aantoonbaar onvoldoende voor de leerling.
- De school heeft mogelijkheden onderzocht om het onderwijs zodanig in te richten dat er meer contact is met 'ontwikkelingsgelijken' en/of kinderen met wie het kind een sterke binding heeft.
- Er is sprake van meervoudige problematiek (b.v. leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, gedragsproblematiek).

Kinderen in het gespecialiseerd onderwijs:

- Het GO evalueert 2-jaarlijks het OPP van de leerling en vergelijkt de ontwikkeling van de leerling specifiek met de voorwaarden die de school van herkomst heeft opgesteld inzake terugkeer naar regulier basisonderwijs.
- Het GO overlegt minimaal eens per jaar met de boogde reguliere school (die thuisnabij is) over de voorwaarden voor hybride onderwijs en/of terugkeer, en de mate waarin het kind zich ontwikkeld heeft om toe te treden tot het regulier onderwijs.